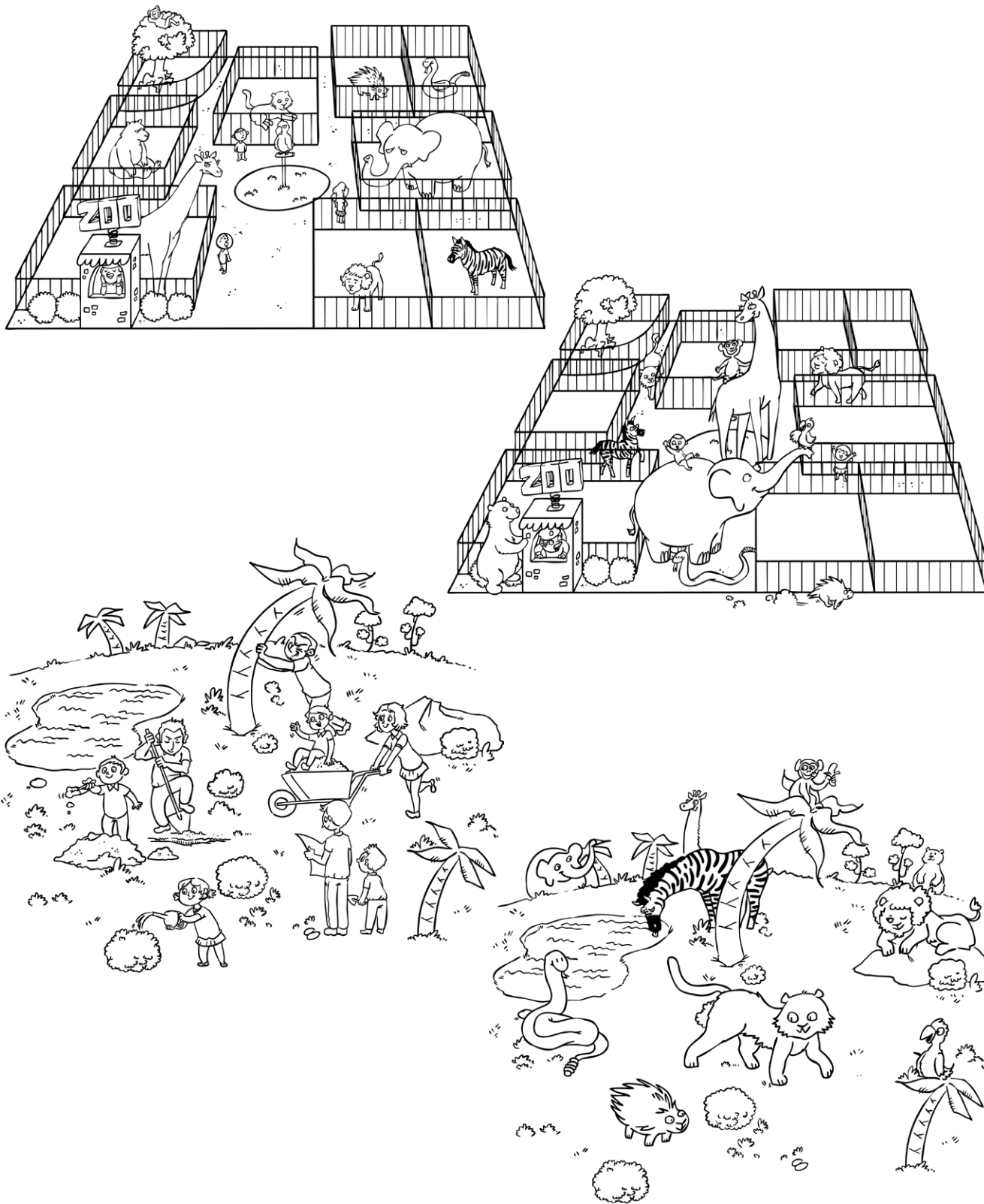

ZOO

Dívej se na obrázky a vymýšlej k nim příběh. Co se asi v zoo stalo, že je tam takový poprask? A jak to všechno dopadlo? Vyprávěj o tom dospělému a poté si všechny obrázky vybarvi.

Pragmatická rovina řeči (používání jazyka v praxi)

Tereza se narodila do čtenářské rodiny, od útlého dětství se v rodině předčítají pohádky a dětské příběhy. Tereza dobře rozumí běžně mluvené řeči, chápe většinu výrazů, dovede vytvořit protikladná slova i synonyma spolu se souzvučnými slovy (tzn. zvládá část pragmatické roviny – praktické užití řeči). Ne vždy však dokáže navázat adekvátní řečový kontakt, velmi často skáče do hovoru nejen dospělým, ale i kamarádům. Na rozdíl od vrstevníků, kteří již odpovídají celou větou, Tereza často odpovídá na otázky pouze jednoslovně a své myšlenky sděluje chaoticky.

JAK DÍTĚTI POMOCI

ADHD se v předškolním věku dítěte může promítat také do pragmatické stránky řeči. V praxi to znamená, že dítě má problémy používat jazyk v běžných každodenních situacích (při vyjadřování myšlenek, přání, pocitů, prožitků a následných rozhodnutí, při popisu různých událostí či při běžné konverzaci). Tyto obtíže mu mohou působit další komplikace v dorozumívání s vrstevníky i „nenaladěnými“, málo informovanými dospělými. Pragmatická rovina řeči obsahuje mnoho vrstev dovedností, v praxi se u dětí s ADHD osvědčuje **postupný nácvik především v následujících oblastech:**

Formální stránka konverzace zahrnuje zdravení, oslovování, tykání versus vykání, skákání do řeči (viz část Zrychlené myšlení). Na modelových situacích vysvětlujeme a nacvičujeme vhodnost používání např. tykání a vykání. Při vstupu do školy je tykání dospělým osobám jednou ze známek nezralosti dítěte. Při nácviku výše uvedených dovedností je důležité vybavit se dostatečnou mírou trpělivosti, důslednosti, opakovaně dítěti předkládat správný mluvní vzor, učit ho základům společenského chování. Sami budme dítěti vzorem.

Další oblast zahrnuje **vyjadřování pocitů, prožitků, popis situací, adekvátní prosazení vlastního cíle, formulaci otázek a odpovědí či vyřizování a předávání informací** (vzkazů). Vyjádřit vlastní pocit nebo pochopit pocit druhého je pro děti s ADHD velmi obtížné. Rovněž i sdělení vlastního prožitku, které může být podbarveno silným zážitkem, nemusí být jednoduché. Při líčení někdy ulpívají na jednom okamžiku, pro posluchače se ztrácí hlavní podstata a bývá těžké postřehnout souvislosti. **Snažíme se naladit se na pocity dítěte** a popisujeme to, co vidíme, čímž mu pomůžeme zorientovat se v momentální situaci.

DOPORUČENÍ A TIPY

- Podporujeme mluvní apetit formou kladení otázek a zájmem o to, co dítě prožívá a dělá.
- Učme dítě mluvit ve větách v rámci rozhovorů na témata přitažlivá pro dítě.